

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գինն է. Պոլսոյ համար	450 դր.
» Գաւառոյ »	460 »
» Օստր երկրներու »	480 »
» Երասխայ » Պոլսոյ »	75 »
» Գաւառոյ »	80 »
Իւրաքանչիւր թերթի գինն	60 դր.
Շահուցման տողը մէկ անգամի հա-	
մար 2 դուրուշ, երկու անգամի հա-	
մար 60 փարսյ, աւելի անգամնե-	
րու համար 40 փարսյ :	

Լ Ր Ա Պ Ի Ր

ԻՍՂԱՒԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԱԶԳ

Իրադրոյս ցրուիլ Պ. Մկրտիչ Սի-
նանեան պաշտօնէն հրաժարած եւ տ-
նոր տեղ լրագրոյս ցրուիլ եւ դրամա-
հաւաք կարգուած է Պ. Յօհաննէս
Գափաֆեան: Կը խնդրենք լրագրոյս
տարեկան պարտք ունեցող մեր ար-
քայ բաժանորդներէն որ այս նոր ցրու-
ւիլը մեր ստորագրութեամբ անգոր-
րադիր իրենց ներկայացուցած ժամա-
նակ՝ անանց կատարած անց վճարելու
հաճին:

ԵԿՍՏԱՆԻՆՈՒՊՈԼԻՍ 4 ԱՊՐԻՒ

ԻՍՂԱՒԱԿԱՆ

Պատրական արքունիքը քան եւ մէկ
կանոնաց եւ Պապին անսխալականութեան
նկատմամբ Գաղղիոյ եւ Աւստ-
րիոյ տէրութեանց գրած ծանուցա-
քերէնքան պատասխանները, կարգին ալ
Անթոնիէի տա Պ. Տարիւ եւ առ Պ.
Պապիս ուղղած պատասխաններուն
գլխաւոր հատուածները հրատարակե-
ցան: Կարգին ալ տեսականին եւ գործ-
նականին մէջ մի տարբերութիւն մը
կենալու սկզբունքն իրեն փոստ բռն-
ներով կրէ: Ոչ ոք կրնայ արգելու
գեղեցիկն այն մեծ սկզբունքները
հրատարակել, որոց վրայ հիմնուած
է իւր ստատուածային շէնքը: Բայց այն
սուրբ կանոնաց գործադրութեան
նկատմամբ եկեղեցին իւր երկնային
հիմնադրին օրինակին հետեւելով, մար-
դոյ բնական տկարութիւնն ու չարութե-
թեան տանելու հակամէտ է: Հետեւ
ապա մարդկային տկարութիւնէն այն-
չափ դուրս կը պահանջէ, որչափ որ
խաղաղութիւնը դար եւ երկիր կրնայ
տալ: Ահաւասիկ տրամաբանութիւն
մը որ Բաւարոյի գրքովը քննադատու-
ւելու արժանի է: Կարգին ալ Անթո-
նիէի լուսն կուզէ թո՛ղ տուէք որ մեք
անսխալականութիւնն ու միւլթութեանց
ցանկը հրատարակենք: Եթէ Գաղղիոյ
կամ Գերմանիոյ մէջ ասանք կատար-
եալ չգործադրեն, դանձ ուրիշ տեղեր,
ուր Պապին իրեն երկրորդ Աստուած
նկատող կայր կաթողիկոսներ կրնան գլու-
նուիլ, հոն կրնանք մեր վարդապե-
տութիւնները քաղցնել: մեք մարդ-
կային տկարութիւնը կը ճանչենք, եւ
տեղեւոյն ու ժամանակին համեմատ կը
չարմնիք, զիտենք որ դուք անսխա-
լականութեան կամ միւլթութեանց ցան-
կին շնորհաւոր հաւատացեալներէն
չէք: Բայց թող տուէք որ դոնէ ու-
րիշներուն հաւատացնէ ասանք:

Ահա կարգին ալ գեապանադէտին
խօսքերուն ճիշտ մեկնութիւնն այս է,
որ ինչպէս կըսէ գաղղիներէն առաջը,
գեղաճատերը ոսկեզօծելով կընցնել
կուզէ: Բայց ճիշդութեամբ փաստանու-
թեան աղբիւրութիւնն հիմա կտրած
ըլլալով, տարակարգ չկայ որ անկէ խաբ-

ԵՐԱՄԱՆ ԵՒ ՄԱՅՈՒԹ

Փարիզէն դուած նամակներ կը
ծանուցանեն թէ ընդհանրական ժո-
ղովէն անսխալականութեան դաւանա-
դիրը մեծագոյն մասամբ ընդունու-
ւուն լուրը Գաղղիոյ արտաքին գործոց
պաշտօնատունը հասել է, եւ Գաղղիոյ
պաշտօնէից խորհուրդն այս խնդրոյս
վրայ իւր ուշադրութիւնը դարձնելով
որոշեր է եղեր առայժմ Հռովմի դեւ-
պանը, որ փարիզ կոչուած էր, եւ
դարձունել եւ կամ անոր տեղ արտա-
քոյ կարգի դեւապան մը զրկել, կամ բո-
ւորովին յարաբերութիւնները դադ-
րեցնել, բայց դեռ պաշտօնական ու-
րուած մը տրուած չէ եղեր:

Գերմանիոյ կաթողիկոս Աստուածա-
բանութեան ճեմարանները Պապու-
թեան դէմ հետզհետէ ցոյցեր կընեն,
եւ ազատամիտ կաթողիկոսներն ամեն
տեղ իրենց ձայնը կը բարձրացնեն
անդրադարձականաց եւ Հռովմի ծայ-
րայեղութեանց դէմ: Վերջապէս
համադարձանքն մէջ հրատարակելին
դաստիարակութիւններ կըլլան անսխա-
լականութեան դէմ, եւ Գերմանիոյ
կաթողիկոսները չորհաւորութեան ու-
ղեւծներ կը զրկեն Տօլլինկէր կանո-
նիկոսին, որ ինչպէս յայտնի է՝ անոր-
խաղաղականութեան դէմ միջոց առաջին
հակառակորդն է: Իսկ անդրադարձա-
կան եպիսկոպոսներն յայտարարու-
թիւն կընեն որ Տօլլինկէրի դասա-
տուութիւն ըրած կղերականներն ինք-
աշխատեցան եկեղեցական կարգ չզի-
տի տան: Հռովմ, փոխանակ իրեն դէմ
եղած իրաւացի դանդաղները չափա-
ւոր եւ քրիստոնէական միջոցներով
մեղմելու, ընդդէմ դիր եղիսկոպո-
սոց վրայ բռնութիւններ գործածե-
լով եւ անանց աղատութիւնը կտրու-
ղելով՝ ապստամբութիւնն առաւել
կատուարացնէ իրեն դէմ:

Փարիզէն առնուած հեռագիրնե-
րը Նաբոլէոն Գի պաշտօնէից մէջ ան-
համաձայնութիւն մը կը ծանուցանեն,
որ սահմանադրական փոփոխութեանց
յայտացելն վրայ ծագած է: Նաբոլէոն
կայսրն իւր անձնական կառավարու-
թիւնը ժողովրդական կամեաց օյսովն
ընդհանուր քուէարկութեան դիմե-
լու իրաւանց վրայ հաստատած էր:
Բայց այն երկիրներուն մէջ՝ ուր խոր-
հրդարանին միջոցաւ կառավարութիւ-
նը անկեղծաբար կը գործադրուի,
ժողովրդական կամքը ներկայացնելու
իրաւունքը խորհրդարանին կը վերա-
բերի եւ ոչ վեհապետին: Նաբոլէոն Գի-
ւր այս իրաւունքը նոր սահմանադ-
րական յայտացելն մէջ պահած ըլլա-
լով, ոչ միայն խորհրդարանին անդամ
ներէն շատն՝ այլ եւ պաշտօնականներէն
ոմանք կերելի թէ անոր դէմ կեցան,
եւ այս պատճառաւ երկուսից պաշ-
տօնեայ Պ. Պիւֆէ, արտաքին գործոց
պաշտօնեայ Պ. Տարիւ, ներքին գոր-
ծոց պաշտօնեայ Պ. վալարոն հրա-

ժարական տուին: Սակայն Պ. Էմիլ Թ-
լիէի, որ կայսրն ստորագրելը բոլո-
րովին նուազեցնել ուղղութեան չէ,
պաշտօնէից նախագահութիւնը կը
պահէ, եւ պաշտօնէութիւնը վերա-
կազմելու գրաւած է:

Աւստրիոյ պաշտօնէից մէջ ալ անհա-
մաձայնութեան պատճառաւ փոփո-
խութիւն մ'եղաւ: Աւստրիական ընդ-
հանուր խորհրդարանին ընտրութիւնը
հիմա դաւաճական աւագածողութեւ
կընեն: Բայց Պոֆէմիացիք ինքնօրինու-
թիւն պահանջելով, իրենց աւագա-
ժողովն երեսփոխանական ընտրութիւն
չըրաւ: Այս պատճառաւ կառավարու-
թիւնն ստիպուեցաւ դժուարութիւնը
լուծելու միջոց մը գտնել, որուն հա-
մարձ պաշտօնեայք միտք ունէին ընտ-
րական իրաւանց օրէնք մ'առաջար-
կել խորհրդարանին, այս իրաւունքն
ուղղակի ժողովրդեան տալու համար:
Բայց Աւագածողութեւնը ընտրուած
խորհրդարան մը, կրնա՞ր իւր ընտրա-
կաց իրաւունքին վրայ օրէնսդրել:
Ահա այս դժուարակեցիկ խնդիրը պաշ-
տօնէից մէջ անհամաձայնութեան
պատճառ եղած էր, մասնաւորապէս որ Պո-
ֆէմիացիներն ու Լեհներն ալ ինքնօրի-
նութեան պահանջով մնեցէ եւս կեցը-
նելու ջանքերն ալ մինչեւ յարկ մեծ
յաջողութիւն գտած չեն երեսիր:

Ամերիկայի լրագիրները դառն
դանդաղութեամբ կընեն Միացեալ Նահան-
գաց մէջ եղեւնագործութեանց եւ
ամեն տեսակ չար կրից եւ մոլու-
թեանց օրքան զօր ծաւալելուն վրայ
որով ընկերական կարգը կործանման
վտանգի մէջ կ'իյնայ:

Մարդասպանութիւնն ու գողու-
թիւնն ամեն երեսակայեցի ձեւերով
յայտնաբերւալ կը կատարուի մինչեւ ան-
գամ մեծ քաղաքացի մէջ, ուր ճշմա-
րիտ անպատժութիւն մը կը վրայէն,
այնպէս որ մարդ կը կարծէ թէ դա-
տաւորներն ու ստիկանութիւնը դո-
ղերուն ու մարդասպաններուն խոր-
հրդակից են:

Նիւ—Եօքըն մէջ, ուր Փարիզի
բնակչաց կիսուն չափ ժողովուրդ չկայ,
ոճիրները քառապատիկ եւ գույշէ
տանապատիկ աւելի են: Աւագա-
կութեամբ ակտը նոյն յաճախութեան
ստատկացած է նաեւ նոր Օրէանսի, Շի-
քսփօի եւ ուրիշ մեծ քաղաքացի շա-
տերուն մէջ:

Ուր կերթանք, կըսէ Միացեալ—
Նահանգաց Գուռիէ լրագիրը, եւ կը
վախնայ որ ներկայ սերունդին մէջ
տիրող կենաց արհամարհանքն եւ այլը
ստացուածքին աչք անկելու մոլութիւ-
նըն ուղղապէս ընկերական քայքայման
պիտի հասցունէ գիրները, եթէ դեւ-
ցաղեական (ամենաղբաւ) դարման մը
չտարուի այս փտախտով վարակեալ
ընկերութեան:

Թող կարդան այս սուղերը մեր այն

ՊԱՅՄԱՆՔ

Գուռս դայած լրագրաց հանրու-	
ծախքը խմբագրութեան վրայ է:	
Իրադրոյս վերաբերեալ նամակ	
կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր	
—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Կ. Պո-	
լիս, Չիքիլի խան, Մատիսի գրասեն-	
եակը:	
Հանրու ծախքը չվճարուած նա-	
մակ չընդունուի:	

քանի մը բարեմիտ ազգայինք՝ որք
Ամերիկայի Միացեալ—Նահանգներ-
ըն նոր Աւետեաց—Ներկի մը կարծե-
լով՝ Տաճկաստանէն հոյ գաղթական-
ներ հոն ամնիլ կերաղեն:

Իսկ այն Ամերիկացի միփոխար-
ներուն ինչ ըսենք, որ իրենց հայրեն-
եաց բարոյական այս տխուր վիճակն
անդարման թողլով՝ Աւետարան եւ բա-
րոյականութիւն քարոզելու կուզան
Արեւելեան ազգաց եւ մանաւանդ Հա-
յոց մէջ, ուր աւագալիութիւնն ու մար-
դասպանութիւնը խիստ հազուադէպ
ոճիրներ են:

Խոսիլոյ մէջ ծանր խառնութիւն-
ներ ծագեցան: Մարտի 4-ին զինեալ
խումբեր երեւցան Բալիլայի զօրանոց-
ներուն առջեւ, ուր յեղոփոխական
ազնուի եւ դուռմաներ հանելին, եւ
ներսը դանուող զօրաց ծախահարու-
թիւնները ըրին: Բայց տեսնելով որ զի-
նուորներն իրենց նկատմամբ քովա-
րելի գիրք մը չէին բռներ, ձեռքեր
նին դանուած ատրճանակներն անոնց
վրայ պարպցին, եւ զօրաց հրամա-
նատարներն ու քանի մը զինուոր չա-
րաչար վերադարձան: Կ'երեւի որ իր-
աւարաբար իրենց դէնքերը միջնաբեր-
դէն գողցած էին: Բայց իրենցմէ քո-
նի մը մարդ իկ կ'իյնար: Գերաւ եւս
միւլթեցան եւ խաղաղութիւնը վերա-
հաստատուեցաւ: Բիւրջեցայի մէջ պա-
տահած խառնութիւններն ալ բաւա-
կան ծանր էին: Քանի մ'անպաշտօն
հրամանատարը, որ կ'ըլլա թէ Միւլթ-
ժիւնեան կուսակցութեան վտառու-
ած էին, դաւաճանութեամբ ապրա-
տամները զօրանոցն առին, որք զի-
նուորաց հրացաններն իրենց գրուած
տեղէն վերցնելով անոնց վրայ յար-
ձակեցան: Բալիլայի մէջ լսանալ զօ-
րախումբերէն դատուիքները կը շատնան,
եւ այս սպստամբութեան միջոցին եւ-
թը հրամանատար աներեւոյթ եղան:
Մօսկնայի զօրադուռըին մէջ դըժ-
գոհութիւնն աւելի ծաւալած է, բայց
ապստամբութիւն ծագած տեղերու
ժողովուրդը դարձուանք զստ ուրիշ
չարմում չցուցին: Միւլթժիւնի Ռօման-
եայի մէջ իւր բարեկամներէն մէկուն
ուղղեալ նամակ մը հրատարակեց, որ
բաւական ցոյց կուտայ թէ ապստամ-
բութիւնն ուրկէ ծագում առած է:

Փարիզ 12 ապրիլ

Տարիւ կոմսին հրաժարուն իրեն ըս-
տոյց կը նկատուի, որովհետեւ կայսրը
ժողովրդականութեամբ ընելու իրաւունքը
պահելու կուզէ: Հրաժարեալ պաշտօնեայ-
ներուն տեղ ուրիշներ չափով դուռն ժո-
ղովրդեան քուէէն կառաւ, որ մայիս 8-ին
պիտի կատարուի:

Պրիզիլէն եկած լուրերը կը ծանու-
ցանեն թէ Բարսիլոնէի պատերազմը լը-
մեցած է, եւ Լօրէի սպաննուեր է:

Փարիզ 13 ապրիլ

Օրէնսդրական ժողովին մէջ Պ. Օլի-
վիէ առաջարկեց որ խորհրդարանն այս

օրէն մինչեւ ժողովրդեան քուէին յաջորդ հինգ շաբթիկն դադրի: Առաջարկութիւնն ընդունուեցաւ:

Տարիւ կոմսին հրաժարումն ստոյգ է, հետեւեալ ար. Հրովի նկատմամբ Գաղղիոյ քաղաքականութիւնն սպասողական պիտի ըլլայ:

Քրէօգոօի գործաւորներն հետզհետէ աշխատութեան կախին:

Վիէննա 12 ապրիլ
Պաշտօնական լրագիրը կայսեր ինքնադիր նամակները կը հրատարակէ, որով պաշտօնէից հրաժարականը կընդունի, եւ նոր պաշտօնեայ կը կարգէ: Պ. Բոթօքը նախագահ պաշտօնէից խորհրդոյն եւ առժամանակեայ պաշտօնեայ երկրագործութեան, Պ. Բաաֆի ներքին գործոց, եւ այլն եւ այլն: Նորընտիր պաշտօնեայք Յայտոյա 1 էյթայեան են:

Մարտի 13 ապրիլ
Մոնթանիէյի դուքսը մէկ ամիս Մատրիւն հեռանալու եւ 30000 ֆրանք վրձարելու դատապարտուեցաւ:

Աղէքսանդրիա 12 ապրիլ
Ռուսիա եղիպտոսի մէջ առաջարկուած դատաւարական բարեկարգութեանց ծրարին ընդունեց եւ խորհրդի ալ իմաց տուաւ:

Պուրէշ 12 ապրիլ
Խիստնը պատգամաւորով մ'իմացուց խորհրդարանին թէ Պաշտօնէից հրաժարականն ընդունուեցաւ, եւ նոր պաշտօնէութիւն կազմուելու պատճառաւ խորհրդարանին նիստերն ութ օր պիտի դադրին:

Սթէնք 12 ապրիլ
Քանի մը պահպան զինուորներու եւ հրաձիգի մէջ կոխ մ'ըլլալէ ետեւ, աւստրիական Մարաթօնի մօտ Անգլիոյ եւ իտալիոյ ղեկավարած քարտուղարները եւ երեք անգլիացի ճանապարհորդ իրենց տիգիներուն հետ բըռնեցին: Յետոյ կանաչքը թող տուին եւ միայն հինգ մարդիկը վար դրին մեծագուծ մար ժրկանք ուղեւոր:

30 ՆՏՈ 45 ապրիլ
Պաժ. Բոնա. Լանարա » փարիզ 46,40 - 46,35
» փոք 1865 » 335
» « Նոր » 305

ԿԱՍԱՆԱԿՆԻՍԻՍ
ԵՍՏԱՆԸ ՈՒՅՈՒՄԵ
2. ապրիլ հինգ շաբթիկ իրիկուն գոցուեցաւ 52 2
3 » ուրբաթ առաւօտ բացուեցաւ 52 2
իրիկուն գոցուեցաւ 52 1
4 ապրիլ շաբթիկ առաւօտ բացուեցաւ 52 11
կէս օր գոցուեցաւ 52 8

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վան. Լուսար փառան իր պաշտօնը յաջողութեամբ կատարելով հինգ շաբթիկ օրը Մարտ շոգեհաւով մայրաքաղաքէն մեկնեցաւ ի Մարտի-կա:

Կայսերական հրամանաւ՝
Արտարին գործոց պաշտօնատան օտար լեզուաց թղթակցութեան դիւանին զուլա Մեծ. Յ. Նուրեանէֆէն-տին Նուրեան ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ:

Լոսանիոս նայելով Հոռլմէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բրօքսիանտա կ'սպառնայ եղբոր Հոռլմի մէջ դանդաղ վրէժը դըլուեւ, եւ լատինականութեան դէմ ըլլալու կասկած տուող եպիսկոպոսները բանտարկել:

Եթէ այս բանն ստուգուի, տարա-կոյս չկայ որ հայ—կաթոլիկ աղղայինք իրաւացի ծանր դանդաղութեամբ մ'ալ կուենան, որուն համար իրաւունք պահանջելու գործը Գ. Դրանի կ'ընայ ի պաշտօնատեղութիւն իրեն հպատակ հասարակութեան մը:

ԱՅԳԱՅԻՆ

Հրաժարեալ Տնտեսական խորհուրդն իր տասնամեայ պաշտօնավա-

րութեան հաշուեցոյցը տեղեկագրով մը փաղաքական ժողովին ներկայացուցած ըլլալով պատճէնը մեղ հաղորդած է ի հրատարակութիւն հետեւեալ նամակաւ:

... խմբագիր.
Հասարակայնի պաշտօն ստանձնող անձինք հասարակութեան պատասխանատու են, թէ իրենց պաշտօնը պարզապէս բարոյական ըլլայ եւ թէ գործնական: Հրաժարեալ առժամանակեայ Տնտեսական խորհուրդն ալ որուն յանձնած էր խառն ժողովն աղղային կ'ընտանիս եւ Տնտեսական երկուց խորհրդոյ միացեալ պաշտօնը՝ մինչեւ օրինաւոր վարչութեան կազմութիւնը, ուր խառնութեամբ տեսնելով աղղային ժողովոց եւ խորհրդոց սահմանադրապէս վերահաստատութիւնը եւ իր առժամանակեայ պաշտօնը վերջացած համարելով փութեց իր հրաժարականը մատուցանել: Հետեւեալ իր հրաժարականով հանդերձ Ամեն. Ս. Պատրիարքին եւ Քաղ. ժողովին ներկայացոյց իր հաշուէկը իրեն եւ Տնտեսական խորհրդին հասարակութեան ալ հաղորդել պարտաւորութիւն ճանչելով իրեն, տնտեսական ներկայիս դանդաղ 2-րդ օրով իրեն կ'ուղղեմ ինչպէս որ իրեն համար 2-րդ պատ-ուական թիւքին միջոցաւ հրատարակել: Առժամանակեայ Տնտեսական խորհրդոյ Ատենայեան 30 Մարտ 1870) Բ. ՂԱՍԱՐԿԱՆ

Ամենապատիւ Ս. Հայր եւ Մեծաշուք Ատենականք Աղղ. Քաղաքական ժողովոյ:

Աղղային Տնտեսական խորհուրդն առաջարկ խառն ժողովոյ կողմէ 1869 փետր-վար 22-ին պաշտօնի կոչուեցաւ:

Իր գլխաւոր պաշտօնն էր:

Ա. վարչութեան նախագիծ տարւան 88,337 1/4 ղը բացը գոցուելու համար աղղային կամաւոր նուէր հաւաքել:

Բ. Կեդրոնական մատուցելու տեսչութիւնը եւ հսկողութիւնը ընել:

Այսպիսի ծանրաշին պաշտօն մը, մասնաւոր վարչութեան մէջ անկերպարան վիճակին մէջ, այլ եւ այլ տարածանքութեանց առջեւ, ընդունելու եւ յաջողութեամբ իր յանդէ հանել դժուարին էր, եւ անգործելու յարատեւութիւնն ու մեծ դժուարութիւն կը պահանջէր: Սակայն Տնտեսական խորհուրդն առաջը զեղեկելու եւ դժուարութեանց առջեւ ընկրկելու փութեց իր աշխույթով վարչութեան մատուցանել, եւ Կեդրոնական մատուցելու վրայ ծանրացող դրամական տաղանքը, որ ամենէն ձեռնհաս վարչութեան մը ամենէն օգտակար անորոշութիւններն իրնայ աղղային ընել, բաւարար, եւ օրինաւոր վարչութեան գարծը փութեցնելու գործոյն, որու կը ձգաէր խառն ժողովոյ նըպատակը, ձեռնտու գտնուիլ դրամի խնդիրը ստանձնելով:

Տնտեսական խորհուրդն այս սկզբունքով յանձն առաւ իր պաշտօնը, նուէր հաւաքելու ծրագիր մը պատրաստեց, եւ խառն ժողովոյ հաւանութիւնն ստանալէ ետեւ գործադրութեան ձեռնարկեց:

Տնտեսական խորհուրդն մէկ կողմէ աղղային հաստութիւց պահպանութեան եւ օրինաւոր անտեսութեան հոգ տարաւ, եւ միւս կողմէ Աղղային ղեկին նուէր խնդրելու համար, եւ ուրախութիւն կըզայ յայտնելով որ անոր ձեռնտուութեամբ իր նպատակին հասաւ ըստ կարի, եւ ահաւասիկ իր պաշտօնը կատարած համարելով կը փութայ Կեդրոնական մատուցելու տասնամեայ հաշուեցոյցը ներկայ յայտա-դրելու հաղորդել պատկանելի ժողովոյ:

Այս հաշուեցոյցը, ինչպէս կ'երևի, երեք մասի բաժնուած է: Առաջին մասը կը ներկայացնէ Կեդրոնական մատուցելու փութեցնելու գործը: Երկրորդ մասը Տնտեսական խորհրդոյ տեսչութեան ներքեւ կատարուած ելմտական գործողութեանց հաշիւները կը ցնէ: Իսկ երրորդը կը ներկայացնէ Կեդրոնական մատուցելու արդի վիճակը Կեդրոնական մատուցելու ինչպէս առաջին մասէն ակնհայտ կը նշմարուի, 912 600 դուրու 30 փարայ դանդաղանաց պարտք, եւ 553,803 18 փարայ դանդաղանքէն առնելով ունեցած է ընդհանրապէս:

Պարտուց դուրմարէն 88,337 դուր 40 փարայ նախնիւն տարւոյն կը վերաբերի, որու վճարումը Տնտեսական խորհրդոյ յանձնարարուած էր:

Այս յանձնարարութեան համեմատ Տնտեսական խորհուրդն այս պարտուց դուրմարին համար 71,646 ղը 20 փարայ աղղային նուէր հաւաքեց. իսկ Կեդրոնական մատուցելու տասնամեայ շրջանի մէջ զանազան հաստութիւց աղղայիններէ 383,733 ղը 40 փարայ մուտք ունեցած է, որով ընդհանուր հաստութիւց դուրմարը կըզած է 453,379 ղը 30 փարայ: Այս հաստութիւց դուրմարէն 240,988 ղը Պատրիարքարանի պիտոյից ծախք կըզած է, եւ 93,439 ղը Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան վճարուած: Եւ այն Պատրիարքարանի պիտոյից համար սպասուած յիշեալ դուրմարը սովորական ծախք չ'կրնար համարուիլ, ըստ որում անոր մէջ 33,979 ղը արտաքոյ կարգի ծախքը դուրմար մը կայ, որ Պատրիարքարանի դանակալութեան առթիւ եւ ղած է, հետեւեալ Պատրիարքարանի սովորական դուրմար ծախքը կ'ըլլայ 203,009 ղը, իսկ այն տասնամեայ շրջանին մէջ Կեդրոնական մատուցելու ղաճ ըրած է 424,452 ղը 30 փարայ:

Այս յաւելեալ ղաճն 44,981 ղը 30 փարայ, ինչպէս կ'երևի հաշուեցոյցին Գ. մասին մէջ, անվճար մնացած է, եւ իբր այն զեղեկելով կը մնայ 76,474 ղը, որու վրայ կը յաւելայ նաեւ հին տնտեսական հաւաքուած 100 ղը մ'ալ, որոնք հաշուեցոյցին առաջին մասին մէջ նշանակեալ պարտուց վճարուած են:

Տնտեսական խորհուրդը կրնար իրենց ցոյց տրուած բաց պարտքը ամբողջ վճարել, եթէ խառն ժողովոյ հրաժարումը իրենք տարաւ: Վիճակի մէջ չ'թողուի, եթէ արտաքոյ կարգի ծախքեր երեւան կ'ըլլան չ'ծանրանային իր վրայ, ծախքեր, որոնք վարչութեան կողմէ իրեն կըզած յանձնարարութիւնն զուրս էին:

Իսկ Կեդրոնական մատուցելու արդի վիճակին մէջ 836,329 ղը 32 փարայ պարտք եւ 598,783 ղը 9 փարայ տնտեսական:

Պարտուց դուրմարէն 150 հազար ղը դուրմար մը զանազան պատճառներով ոչնչացած ըլլալով կրնայ զեղեկուիլ, սակայն տնտեսական խորհուրդը անոր վիճակին նշանակութիւնն ունի, քան թէ արժէք. ըստ որում մեծ մասամբ ոչնչացած է, դուրմար ամենա-ըստիպողական ջանքերով կարելի ըլլայ հարկի հազար ղը մը ձեռք բերել:

Տնտեսական խորհուրդը հաշուեցոյցին վրայ այս բացառութիւնները տուէ լիտոյ՝ աւելորդ չ'համարել յայտնել նաեւ որ Կեդրոնական մատուցելու, ի բաց տուեալ հին պարտքը, Պատրիարքարանի արդի սովորական ծախքերը իր հաստութեան կրնայ մատակարարել, երբ օրինաւոր անտեսութիւնն չ'պակուի:

Պատշաճ կը համարուի յայտնել նաեւ պատկանելի ժողովոյ թէ որչափ որ յայտադրեալ վերեւը նշանակուած կը տեսնուի խորհրդոյ փետրվար 22-էն պաշտօնի սկիւր, եւ որով երկոտասնամեայ պաշտօն վարած կըլլայ ցարդ, իւրաքանչեւ տասնամեայ նշանակած է Պատրիարքարանի տոււարաց տարեկուր ժայիս 1 էն սկսելուն համար, եւ այս պատճառաւ Աղղային վարչութիւնը կ'ընտրուի հաշիւ մը ցուցած էր 84,336 ղը, որուն իրականն էր 88,337 ղը 40 փարայ:

Տնտեսական խորհուրդը ներկայ յայտադրեալ եւ հաշուեցոյցն պատկանելի ժողովոյ մատուցանելով կը խնդրէ որ պատկանելի ժողովոյ օր առաջ իրեն յաջորդ մը ընտրէ, որպէս զի իր գործերը եւ ուղեք կըզած տեղեկութիւնները հաղորդէ անոր, եւ պաշտօնէ քաջութեամբ աղղային Տնտեսական վիճակը հսկողութիւնն զուրկ թողուի:

43 մարտ 1870
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

Մնամք յարգանք
Ի ղիմաց Տնտեսական խորհրդոյ
Դանձապետ Ատենադպիր Ատենայեան
Միւսայեւ Գ. Գրաւեթեան. Գ. Գրաւեթեան
Պէլեթեան. Ատեն. Յովհաննէս Գեորգի
Էմմանուէլ. Յովհաննէս. Էմմանուէլ

Մեծապատիւ Ատենայեան Աղղային Տնտեսական խորհրդոյ:

Քաղաքական ժողովը՝ Տնտեսական խորհրդոյ հաշուեցոյցն եւ պաշտօնատարութեան յայտագիրն ստանալով, զո՞ն եւ շնորհակալ եղաւ: Ձեր ջանասէր եւ կանոնապահ ընթացից համար:

Ժողովոյն որոշման համեմատ իր շնորհակալութիւնը յայտնելով Ձեզ, արժան կը համարվի ծանուցանել նաեւ որ Ձեր խնդրոյն համաձայն՝ ժողովը մտադիր է կարեւոր դատուած անօրինութիւնն ընել եւ պաշտօնական հրատարակութիւնը փութացնել:

Մնամ Աղղարար
Պ. Կ. ԽԻՒՄԵԱՆ
25 մարտ 1870
Ի Պատրիարքարանի Հայոց (ԿԻ+)
Կ. Պոլիս

ՀԵՇՈՒՆՅՈՅՑ

Վիճակ
1869 տարւոյ ապրիլ 30 Աղղային կեդրոնական մատուցելու:

Պատրիարք
Հին պարտքեր 1868 մայիս 1 էն
յառաջ 824,243 22
1868 մայիս 1 էն 1869
մնացորդ պարտքեր 88,337 40
912,600 32

Պահանջք
Հին առնելիքներ 1868 մայիս 1 էն
յառաջ 549,613 49
1868 մայիս 1 էն 1869 ապրիլ 30
մնացորդ առնելիքներ 4,290
Բաց պարտք 358,677 43
912,600 32

1869 մայիս 1 էն 1870 փետրվար 28
Ելք եւ Մուտք Տնտեսական

Պատրիարք
Անցադրատուն վազք 87,096
Ինքնապ 47,980
Նշանաւոր 93,371
Հրամանի 30,449 20
Եւ նշանի 2,618 20
Տարիկան հաստութ Մուքաթայ 93,653
Քանչէլէր 22,200
Գլխական հաստութ 3,258
Շահ վճարներէ 1,265 40
Նուիրատուութիւնէ 71,646 20
453,579 30

Պահանջք
Անտականք պաշտօնէից 121,435
» Տէր Սիւրբաթ Պէպեթի 1,000
Երկր Մատակարարութեան 49,006 30
» Հանդերձից 2,739 20
» Պատրիարքական դանակալութեան առթիւ 33,979
» Բժշականիքի 707

Ընդհանուր ծախք երթեւեկութեան, դիւանի, ողորմ. եւ այլն 23,149 2
Նշանաւոր խաչերուն եւ այլն 5,001 20
Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան 93,439
Յաւելեալ ղաճ 121,452 30
453,579 30

Մատուցելու ներկայ վիճակը
Մնացորդ առնելիքներ 1868
մայիս 1 էն յառաջ 553,803 49
69/70 մնացորդ առնելիքներ 32,925
մուքաթայէ 2400
Քանչէլէր 345
Զանազաններ 2,311 20
Պատրաստ դրամ 237,544 23
836,329 32

Մնացորդ հին պարտքեր 1868
մայիս 1 էն յառաջ 818,496 32
69/70 մնացորդ պարտքեր 47,833
836,329 32

Այս հաշուեցոյցն վրայ մեր խորհրդաւոր թիւններն յայտնող թուով:

Հետեւեալ նամակը՝ որ կաթոլիկ հայու մը կողմէ Մանգուլիոյ ուղղուած է, մեղ ալ ղրկուած է ի հրատարակութիւն:

Առ յարգոյ խմբագիր Մանգուլի
Է. Գեորգի լրագրոյ.
Ձեր պատուական լրագրոյն 1191
թուոյն մէջ խորհն եղիմկոյով կողմէն «Նոր աղղութիւն մը» վերնագր-

բով հրատարակուած յօդուածին հա-

կերծ պատասխան մը տալ մեզ պարտք

համարեցինք, ձեր ուշիմ ընթերցողաց

թողով առարկութիւնն եւ պատաս-

խանը գտանք:

Այն ժողովուրդն որ այս օր Արե-

ւելեան կաթնովիկայ Հայ անունն ա-

ռած է, չի կրնար եւ Հուգեր վիճարա-

նելով, վերահաստատուց հանդիսացէս

իր հին կաթնովիկէ հաւատքը, ինքզին-

քըն ազատ հրատարակելով Մարքե-

տիս Մարքետի կաթնովիկէ հա-

մարտի 22-ին Մարքետի կաթնովիկէ

հաւատքը, ինքզինքն ապացուցելով

որ անգիր զանազան Մարքետի կաթնովիկէ

հաւատքը, ինքզինքն ապացուցելով

որ անգիր զանազան Մարքետի կաթնովիկէ

հաւատքը, ինքզինքն ապացուցելով

ԳՐԱԿԱՆ
ԸՄՕՐԻ

Ա. Տիւմայի վիպասանական սա-

յնքան զանազան եւ անպարտա-

կողմէն զանազան Մարքետի կաթնովիկէ

հաւատքը, ինքզինքն ապացուցելով

իր ազգական վրայ, հայր մը սրուն միակ

Մարքետի կաթնովիկէ հաւատքը, ինքզինքն

հաւատքը, ինքզինքն ապացուցելով

հաւատքը, ինքզինքն ապացուցելով

3 Ապրիլ 1870 ի գիտաց ընտրողական

Մ. Հրեշտակա- ժողովուրդ, Նախագահ

ՀՐԱՉԵԱՅ

